

Л. В. МОВЧУН
(Київ, Україна)

ТЕРМІНИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВИДІВ РИМ ЗА НАЯВНІСТЮ ВІДХИЛЕНЬ ВІД ЗВУКОВОЇ ТОТОЖНОСТІ: ІСТОРІЯ І ПРОБЛЕМИ

Ідеться про становлення терміносистеми римології, зокрема одиниць на позначення видів рим за наявністю відхилень від звукової тотожності. Розглянуто тенденції утворення термінів на позначення понять “ідентична рима” та “неідентична рима” на різних етапах розвитку української мови. Зроблено висновок про паралельне існування літературознавчих і лінгвістичних термінів на позначення звукової тотожності та її відсутності в словах, що римуються, а також про непослідовність уживання таких термінів. Наголошено на необхідності уніфікації терміносистеми римології відповідно до переглянутої класифікації рим.

Ключові слова: термін, терміносистема, римологія, рима, види рим, класифікація рим, звукова тотожність, ідентична рима.

Кілька десятиліть тому мовознавці Є. С. Регушевський і В. В. Деркач окреслили коло проблем, пов'язаних із функціонуванням української літературознавчої термінології: невпорядкованість її системи, нечіткість і непослідовність уживання термінів, їх синонімія в сучасній науковій мові, відмінності в дефініюванні тощо [12, с. 96]. До ревізії літературознавчої термінологічної системи закликали і самі літературознавці [6, с. 11]. Група термінів, використовуваних для теоретичного дослідження рим та їх лексикографічного опису, формує окрему мікросистему філологічних термінів, зокрема, терміносистему римології, яка також потребує цілісного детального вивчення для її впорядкування. Це стосується, зокрема, термінологічних одиниць (далі – ТО) на позначення видів рим.

Чимало праць свого часу було присвячено загальним питанням історії літературознавчих термінів [1; 9; 10 та ін.], проте римологічні терміни, за винятком самого терміна *рима*, автори не розглядали. Зокрема терміносистему римології вивчав С. М. Діброва [2; 3; 4]. Дослідник здійснив синхронний зріз-опис сучасних ТО та подав їхні дефініції, але не торкнувся історії становлення терміносистеми римології та проблем синонімії ТО, а також варіантності самих визначень. З-поміж усіх ТО на позначення видів рим за наявністю відхилень від звукової тотожності С. М. Діброва зупинився на дефініюванні термінів *повна (точна) рима* (далі – Р), *консонанс (дисонанс)* та *асонанс*. Дослідженню метамови фонетики і метрики та лексикографічного опису латинських, давньогрецьких, російських, німецьких і французьких ТО зазначених галузей присвячена праця російського мовознавця А. В. Іванова [5], що дає цінний матеріал для зіставлення.

Мета нашої статті – розглянути історію та проблеми функціонування термінів на позначення рим за наявністю відхилень від звукової тотожності. Матеріалом дослідження стала картотека, у якій зібрано 186 випадків уживань ТО зі словників, підручників зі стилістики і літературознавства, а також із наукових праць.

З погляду ідентичності звукового складу рими можна припустити існування опозиції ТО на позначення, з одного боку, тотожності кінцевих частин римових слів, а з другого, – нетотожності, однак можливе також урахування якості відхилень від звукової тотожності, тоді замість двокомпонентності (*точна / неточна Р., повна / неповна Р.* тощо) характеристика рим ускладниться й іншими ТО: *точна Р. / неточна Р. / приблизна Р., точна Р. / асонанс / кононанс* тощо.

Щодо топології елементів римокомпонентів, що збігаються або не збігаються, то тут виявляються різні тенденції: 1) переважно беруться до уваги тільки звукові комплекси, починаючи від наголошеного голосного (римоформа); 2) набагато рідше враховуються також переднаголошені звуки римового слова (римоформа і її препозитив).

Терміносистема римології почала формуватися з кінця XVI ст. з виникненням у книжній поезії рими та розвитком її теорії. Автори поетик і граматик описували фактичне розмаїття кінцевих співзвуч, оцінюючи їх як римову норму, тобто бажаність / небажаність певних сполучень літер [11, с. 183]. Утверджувалися критерії графічно-акустичної тотожності кінцевих частин римових слів – цей процес дослідники називають *канонізацією [точної] Р.* (КРР, с. 94). Відступ від точності написання на користь співзвучності римованих каденцій у книжній поезії позначали загальним терміном *вольності рим* (ПХМ, с. 411), урешті-решт вичерпаність точних рим спричинила явище, назване літературознавцями *деканонізацією точної Р.* (КРР, с. 91). Терміни на позначення видів рим за наявністю відхилень від звукової тотожності з'явилися у XVIII ст. “Правила піітичні” кінця XVIII ст. повну й неповну звукову і літерну ідентичність римоформ відповідно назвали термінами *багата Р.* (напр., *ходить-водитъ*) і *напівбагата* (рос. *полубогатая*) *Р.* (напр., *нашь-стражъ, плодъ-тотъ*) (ПП, с. 8).

Подальше утвердження рими як елемента поетичної мови, постійне урізноманітнення її форм і функцій зумовили необхідність її наукового осмислення, що неминує пов'язано з виробленням розгалуженої системи термінів. У процесі термінотворення в галузі літературознавства неабияку роль відігравали емоційні та оцінні судження [9, с. 84], адже літературний, поетичний твір – продукт індивідуальної творчості, призначений для індивідуального сприйняття, емоційно-естетичного впливу на адресата, причому рима здатна підсилити або зменшити цей вплив. Її сприйняття може бути суб'єктивним. Отже, у багатьох ТО первісно була закладена оцінна характеристика звучання, яка мала сумнівні щодо об'єктивності критерії: *точні Р. / неточні Р. / приблизні Р., повні Р. / неповні Р., чисті Р. / нечисті Р.* і згадані вище *багаті Р. / напівбагаті Р.*

Крім різноманіття ТО на позначення видів рим, що відповідали різним класифікаційним підходам до рими, плутанину вносило різне розуміння ТО – і ця тенденція зберігається нині. Традиційно, використовуючи певний

термін, дослідник змушений уточнювати, у якому значенні він його вживає. На формування і впорядкування східнослов'янської терміносистеми римології вплинули праці 20-х рр. ХХ ст. В. Я. Брюсова, В. М. Жирмунського, Ю. М. Тинянова, Б. В. Томашевського, Г. А. Шенгелі, Р. О. Якобсона та ін. учених. Тоді ж інтенсивно формувалася українська терміносистема римології з національними ТО на позначення видів рим за наявністю відхилень від тотожності звучання (праці з теорії літератури та стилістики В. Домбровського, М. Йогансена, Д. Загула та ін.), її традиції збереглися в зарубіжній україністиці (І. Безпечний, І. Качуровський, І. Кошелівець, Д. Нитченко, А. Юриняк), тоді як термінологія материкової України переорієнтувалася на ідеї російських дослідників. У 60-ті рр. літературознавець В. В. Ковалевський та лінгвіст І. Г. Чередниченко створили цілком оригінальні класифікації видів рим і відповідно описали терміни римології [7; 14, с. 217-263; 15]. Утім, сама терміносистема римології і досі потребує уніфікації та стандартизації. Першим кроком до її впорядкування може бути узагальнений опис термінів, які функціонували протягом ХХ – початку ХХІ ст. в українській науковій мові й були зафіксовані в словниках, довідниках та енциклопедіях.

1. *Точні Р.* ↔ *неточні Р.* Під *ТО точна Р.* розуміють повну звукову тотожність римоформ від наголошеної голосної (константи) до їх кінця (ОС, с. 78; СУР, с. 10). Якщо зараз тотожність має бути виключно акустичною, то в попередні епохи *точна рима* потребувала графічної, а потім графічно-звукової ідентичності. Отже, “точність співзвучності, необхідної для рими, визначається історично змінною умовністю” (ЛЭТП, с. 879-880). Звідси уточнювальні *ТО узуально-точна Р.* (ЭРР, с. 293), *точна класична Р.* (ППП, с. 90). У випадках, коли точність зумовлена тим, що в римовій позиції опиняються омоніми (*омонімічна Р.*) або повторюється те саме слово (*тавтологічна Р.*), деякі дослідники застосовують *ТО ідентична Р. / ідентичний рим* (УСР, с. 79), *суперточна Р.* (СОР, с. 9), які, проте, не набули поширення. Рідко вживають і терміни *абсолютна Р.* у значенні “панторима” (РЗП, с. 113), “надзвичайно точна рима” (КБ, с. 254).

Рими, у яких є будь-які відхилення від звукової тотожності, називають *неточними Р.* У літературознавчих працях на позначення різновиду неточної рими, характерної для фольклору, вживають *ТО неточна народна Р.* (ППП, с. 90). Проти терміна *неточні Р.* виступав В. В. Ковалевський, вважаючи, що він застарілий і навіть позбавлений реального термінологічного значення, оскільки об'єднує всі випадки відхилень від точності звучання [7, с. 260].

Термінологічна опозиція *точна Р.* ↔ *неточна Р.* для українських досліджень з середини ХХ ст. залишається традиційною (ЕТЛС, с. 38; ЮЛ, с. 66; БТЛ, с. 166-167; ЛЛТ, с. 170-180; ППП, с. 86).

2. *Чисті Р.* ↔ *нечисті Р.* В українському літературознавстві 20-х рр., а також у зарубіжній україністиці узвичаєною була опозиція *чисті Р.* і *нечисті Р.* (УСР, с. 79; НТЛ, с. 79).

3. *Тотожні Р.* ↔ *співзвучні Р.* Відповідно до лінгвістичної класифікації рим за наявністю відхилень від звукової тотожності І. Г. Чередниченко, а за ним К. С. Серажим, поділяють рими на *тотожні* (які передбачають спільність звукового складу римованих частин, тобто у їхніх римоформах “всі

<...> звукові елементи в складі голосної і наступних звуків після наголосу повністю збігаються”) і *співзвучні* (за умови деякої відмінності у звуковому складі римованих частин, тобто якщо “у наголошених кінцівках <...> при однаковій наголошеній римоголосній зливаються в співзвуччі однакові й неоднакові комплекси звуків” [14, с. 218; 15, с. 18; 13, с. 28].

4. *Повні Р. ↔ часткові Р.* Таку термінологічну опозицію використовує мовознавець П. С. Дудик (ДСУМ, с. 128).

5. *Точні Р. ↔ неточні Р. = приблизні Р.* Використання *ТО неточні Р. і приблизні Р.* як рівнозначних трапляється нечасто. Так, терміном *неточна Р.* укладачі “Словника українських рим” (1979) називають широкую групу рим із нетотожними римоформами, термін *приблизна Р.* виявляється його синонімом (СУР, с. 10-11).

6. *Точні Р. ↔ приблизні Р.* Цю опозицію репрезентують сучасні українські літературознавчі довідники і підручники з теорії літератури (ЛСД, с. 593; ЛЕ, с. 32; УРЕ; ІНТЛ, с. 165).

7. *Точні Р. ↔ неточні Р. + приблизні Р.* Розподіл рим, який ураховує не тільки наявність відхилення від звукової тотожності римоформ, але і якісну характеристику цього відхилення, був обґрунтований у працях В. Я. Брюсова, В. М. Жирмунського, М. Л. Гаспарова і є найпоширенішим у російському літературознавстві, а під його впливом – і в українському (ЛЭТП; ДТВ, с. 36, 44–45, 52).

За Н. В. Костенко, *точні Р.* – це “рими з графічно-акустичною тотожністю наголошеного і післянаголошеного звуків <...>, а також рими з незначними відхиленнями, напр. зі співвідносними наголошеними голосними *а-я, и-ї*”, *неточні Р.* – “рими з нетотожними приголосними: *жу-пані-України, люде-огудять, камень-Оксано*, у тому числі жіночі йотовані: *сторукий-муки*”, *приблизні Р.* – “рими з нетотожними післянаголошеними голосними: *діти-в світі, червоне-коні, гаю-немає*” [8].

8. *Точні Р. ↔ неточні Р. ← приблизні Р. + асонансні Р. (асонанси) + консонансні Р. (консонанси / дисонанси).* На основі описаної вище традиційної класифікації російський дослідник В. П. Тимофеев у словнику рим С. Єсеніна застосував терміни *точна Р., неточна Р., приблизна Р., асонансна Р., консонансна Р.* для опису рим за збігом наголошених і післянаголошених звуків римоформ (СРЕ, с. 316).

У сучасному російському літературознавстві такого поділу рим за звуковою будовою дотримувався В. Є. Холшевников, розуміючи термін *неточні Р.* як ширший, а *приблизні Р., асонанси, дисонанси, усічені, кореневі* – як такі, що позначають звукову нетотожність за ступенем відступу від точної рими (ОС, с. 99).

9. *Точні Р. ↔ асонанси + дисонанси + консонанси + піврими = послаблені Р.* Як ми вже зазначали, В. В. Ковалевський відмовився від терміна *неточні Р.*, протиставляючи *точним Р.* якісні видозміни нетотожних рим [7, с. 236, 245, 249, 257].

10. *Точні Р. ↔ асонанси + консонанси.* Спрощений варіант схеми В. П. Тимофеева застосував для словника рим Є. Гребінки український лексикограф І. І. Гурін, виокремивши, з одного боку, *точні Р.*, а з другого, – *асонанси і консонанси* (СРГ, с. 6).

11. *Точні Р. ↔ неточні Р. = неглибокі Р. ← приблизні Р. + асонанси.* Н. Д. Тарасенко терміни *неточні Р.* і *неглибокі Р.* вважає рівноправними і називає ними такі види рим, які дають приблизну співзвучність (напр., *вечора-качура*). Термін *приблизні Р.* виявляється підпорядкованим як позначення різновиду неточної рими (напр., *невпинно-громадянина*) та одного порядку з терміном *асонанси* (напр., *красива-невгасима*) (ДПП, с. 115).

12. *Точні Р. ↔ неповні Р. + приблизні Р.* Точним римами Д. Загул протиставив два різновиди рим — *неповні Р.* (напр., *брала-брата*) і *приблизні Р.* (напр., *цвіт-спить*) (ЗП, с. 139).

13. *Точні Р. ↔ приблизні Р. = неповні Р. = нечисті Р.* У літературно-критичних працях Д. І. Чижевського ТО *приблизні Р., неповні Р. і нечисті Р.* ужиті як синоніми, причому вчений бере їх у лапки, указуючи на пейоративний відтінок (УЛБ, с. 202).

14. *Точні Р. = повні Р. ↔ неточні Р. = неповні Р. (= приблизні Р.).* Білоруський літературознавець В. П. Рагойша вважає, з одного боку, синонімічними ТО *неточні Р., неповні Р., приблизні Р.,* з другого, — *точні Р., повні Р.* (ШП, с. 118). Протиставляються *точні Р. неповним Р.* у літературознавчому словнику за ред. Л. І. Тимофєєва (КСЛТ, с. 119). У сучасному російському літературознавстві і римографії науковці також схильні до ТО *точні Р. (повні Р.) і неточні Р. (неповні Р.)* (СПТ, с. 858). Цими термінами послуговується й автор українського підручника з літературознавства П. В. Білоус (БВЛ, с. 187–188).

15. *Точні Р. = глибокі Р. ↔ неточні Р. = неглибокі Р.* Іноді точність рими співвідноситься з її глибиною, як-от в українському підручнику з версифікації (ВТПВ, с. 135), що відбивають відповідні терміни.

16. *Точні Р. = повні Р. = правильні Р. = достатні Р. = звичайні Р. ↔ неточні Р. = приблизні Р. = неповні Р. = недостатні Р. = римоїди Р. = апокоповані Р.* Найширші синонімічні ряди ТО зі значенням відсутності та наявності відхилення від звукової тотожності рим подає в багатомовному термінологічному словнику А. В. Іванов (СФМТ, с. 644–645, 661). Ця традиція йде від словничка “Основна термінологія метрики і поезики” (1969) В. Ф. Беляєва, у якому зафіксована рівнозначність термінів *повні Р., достатні Р., звичайні Р., точні Р.* і з протилежним значенням — *неповні Р., недостатні Р., неточні Р., приблизні Р., римоїди* (ОТМП, с. 588–589).

Крім усталених ТО *неточні Р., приблизні Р.* і менш уживаних *неповні Р., нечисті Р.* та ін., на позначення неідентичності римоформ літературознавці використовують термін *піврими*, який функціонує також в англійській терміносистемі (СФМТ, с. 568). Піврими визначають по-різному: 1) як консонанси та асонанси (DLT, с. 178); 2) як співзвучність частин римоформ без константи [7, с. 249]. Також найрізноманітніші звукові модифікації неідентичної рими називають термінами *часткові Р., парарими, римоїди* (СФМТ, с. 368, 693), *послаблені Р.* [7, с. 249], *півточні Р.* (КС, с. 237), *псевдорими* (СПР, с. 6).

І. В. Качуровський оперує термінами *точні Р. / неточні Р. і римоїди* — “співзвуччя голосних, опертих на однакові приголосні, але замкнених різними” (напр., *чай-печаль*) (КФ, с. 105).

Отже, протягом ХХ–ХХІ ст. використовувалися численні ТО зі значенням звукової тотожності — *точні Р., чисті Р., тотожні Р., повні Р., глибокі Р., правильні*

Р., *достатні Р.*, *звичайні Р.*, а зі значенням відхилення від звукової тотожності – *неточні Р.*, *нечисті Р.*, *співзвучні Р.*, *часткові Р.*, *приблизні Р.*, *неповні Р.*, *асонансні Р.* (асонанси), *консонансні Р.* (консонанси / дисонанси), *неглибокі Р.*, *послаблені Р.*, *піврими*, *римоїди*, *парарими*, *псевдорими*, *півточні Р.*, *недостатні Р.*, *апокоповані Р.* Деякі з них у сучасній науковій мові більш поширені (*точні Р.* / *неточні Р.*, *приблизні Р.*, *асонанси*, *консонанси* / *дисонанси*), проте наявність різних класифікаційних систем спричиняє неусталеність їх уживання. Крім того, ТО можна умовно поділити на літературознавчі і мовознавчі, останні не використовують літературознавці, літературознавчими ж ТО послуговуються обидві категорії фахівців. На часі уніфікація терміносистеми римології відповідно до переглянутої класифікації рим. У подальшому важливо дослідити ТО на позначення видів рим за іншими класифікаційними ознаками та укласти повний словник римологічних термінів.

1. *Деркач В. В.* Філологічна термінологія М. П. Драгоманова в системі української наукової термінології кінця XIX – початку XX століття : дис. ... кандидата філол. наук : 10.02.01 / Василь Васильович Деркач. – Сімферополь, 1998. – 194 с.
2. *Діброва С. М.* До проблеми формування системи римознавчих термінів / С. М. Діброва // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. пр. / [відп. ред. Л. О. Симоненко]. – К. : КНЕУ, 2005. – Вип. VI. – С. 276–280.
3. *Діброва С. М.* Система термінів з галузі римознавства / С. М. Діброва // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. пр. / [відп. ред. Л. О. Симоненко]. – К. : КНЕУ, 2003. – Вип. V. – С. 205–208.
4. *Діброва С. М.* Словник рим Т. Г. Шевченка / С. М. Діброва. – Сімферополь, 2004. – 144 с.
5. *Іванов А. В.* Метаязык фонетики и метрики : дисс. ... доктора філол. наук : 10.02.19 ; 10.02.20 / Андрей Владимирович Иванов. – Северодвинск, 2005. – 631 с.
6. *Клименко Б.* Криза термінологічної системи українського літературознавства чи криза наукової свідомості літературознавців? / Б. Клименко // Слово і час. – 2001. – № 4. – С. 5–14.
7. *Ковалевський В. В.* Рима : Ритмічні засоби українського вірша / В. В. Ковалевський. – К. : Радянський письменник, 1965. – 288 с.
8. *Костенко Н. В.* Орифме Т. Г. Шевченко : [електронний ресурс] / Н. В. Костенко. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16550/07-Kostenko.pdf?sequence=1>.
9. *Крохмальна Г. І.* До питання еволюції української літературознавчої терміносистеми / Г. І. Крохмальна // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – 2011. – № 709. – С. 84–87.
10. *Масликова О. С.* Філологічна термінологія Михайла Грушевського : дис. ... кандидата філолог. наук : 10.02.01 / Оксана Степанівна Масликова. – Сімферополь, 2004. – 176 с.
11. *Мовчун Л. В.* Витоки теорії української рими у філологічних працях кінця XVI – у XVIII ст. / Л. В. Мовчун // Мова і культура : наук. журнал. – К. : Видав. дім Дмитра Бураго, 2014. – Вип. 17. – Т. III (171). – С. 179–186.
12. *Регушевський Є. С.* Історія вивчення та сучасні проблеми української літературознавчої термінології / Є. С. Регушевський, В. В. Деркач // Ученые записки Симферопольского государственного университета, 1997. – № 3 (42) : Экономика. География. История. Филология. – С. 96–102.
13. *Серажим К. С.* Фонетичні засоби стилістики : навч.-метод. пос. [з курсу “Практична стилістика сучасної української мови” : для студентів-журналістів] / К. С. Серажим. – К., 1996. – 54 с.
14. *Чередниченко І. Г.* Нариси з загальної стилістики сучасної української мови / І. Г. Чередниченко. – К. : Радянська школа, 1962. – 495 с.
15. *Чередниченко І. Г.* Проблеми створення римословника Т. Г. Шевченка / І. Г. Чередниченко // Українська мова і література в школі. – 1966. – № 3. – С. 17–20.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

- КСЛТ – Тимофеев Л. Краткий словарь литературоведческих терминов : пос. [для учаш. средн. шк.] / [под общ. ред. Л. И. Тимофеева]. – М. : Гос. уч.-пед. изд. Министерства просвещения РСФСР, 1953. – 179 с.
- ЛЕ – Літературознавча енциклопедія : [у 2 т.] / [автор-укл. Ю. І. Ковалів]. – К. : Академія, 2007. – Т. 2. – 624 с.
- ЛЛТ – Лесин В. М. Літературознавчі терміни : довідник / В. М. Лесин. – К. : Радянська школа, 1985. – С. 170–180.
- ЛСД – Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. Г. Ковалів та ін. – К. : Академія, 1997. – 752 с.
- ОТМП – Беляев В. Ф. Основная терминология метрики и поэтики : приложение / В. Ф. Беляев // Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. Издание второе, стереотипное. – М. : Советская энциклопедия, 1969. – С. 572–605.
- СОР – Давыдов М. Г. Словарь однозвучных рифм. Поэтическая коллекция примеров / М. Г. Давыдов. – М. : АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2013. – 272 с. – (Словари для интеллектуальных гурманов).
- СПР – Онуфриев В. В. Словарь популярных рифм : [70 000 сл.] / В. В. Онуфриев. – К. : Рифма, 2002. – 345 с. – (Настол. кн. поэта).
- СПТ – Словарь поэтических терминов // Словарь рифм русского языка / Е. Ситникова и др. – М. : АСТ : Слово ; Владимир : ВКТ, 2010. – С. 840–863.
- СРГ – Гурин І. І. Словник рим Євгена Гребінки / І. І. Гурин. – Миргород, 1982. – 66 с.
- СРЕ – Тимофеев В. П. Словарь рифм Сергея Есенина / В. П. Тимофеев. – Шадринск : ШГПИ, 2009. – 334 с.
- СУР – Бурячок А. А., Гурин І. І. Словник українських рим / А. А. Бурячок, І. І. Гурин. – К. : Наукова думка, 1979. – 338 с.
- СФМТ – Иванов А. В. Словарь фонетико-метрической терминологии (латинский, древнегреческий, русский, английский, немецкий, французский языки) / А. В. Иванов. – М. : Academia, 2005. – 1184 с. – (Справочники. Энциклопедии. Словари).
- УРЕ – Рима // Українська радянська енциклопедія. – [вид. 2-ге]. – К. : Гол. ред. Української радянської енциклопедії, 1983. – Т. 9 : Поплужне-салуйн. – С. 375.
- ШП – Рагойша В. П. На шляху да Парнаса : даведнік маладога літератора [для старшага школьнага узросту] / В. П. Рагойша. – Менск : Мастацкая літаратура, 2003. – 158 с.
- DLT – Shaw H. Dictionary of Literary Terms / H. Shaw. – New York : McGraw-Hill, 1972. – 405 p.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- БВЛ – Білоус П. В. Вступ до літературознавства : навч. пос. / П. В. Білоус. – К. : Академія, 2011. – 336 с. – (Серія “Альма матер”).
- БТЛ – Безпечний І. Теорія літератури / І. Безпечний. – Торонто : Молода Україна, 1984. – 304 с.
- ВТПВ – Версифікація : теорія і практика віршування : підручник / Г. Ф. Семенюк, А. Б. Гуляк, О. Є. Бондарева. – [2-ге вид., випр. і доп.] – К. : Київський ун-т, 2008. – 303 с.
- ДПП – Тарасенко Н. Д. Деякі питання поетики / Н. Д. Тарасенко. – К. : Радянська школа, 1959. – 196 с.
- ДСУМ – Дудик П. С. Стилїстика української мови : навч. пос. / П. С. Дудик. – К. : Академія, 2005. – 368 с. – (Серія “Альма матер”).
- ДТВ – Даниленко І. Теорія віршування. Аналіз поетичного тексту: практикум : навч. пос. / І. Даниленко. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2003. – 123 с.
- ЕТЛС – Нитченко Д. Елементи теорії літератури і стилістики / Д. Нитченко. – [друге доп. вид.] – Мельбурн : Ластівка, 1979. – 135 с.
- ЗП – Загул Д. Поетика : підручник [по теорії поезії для факсоцвихів, пед. курсів, профтех. шкіл, технікумів та для самонавч.] / Д. Загул. – К. : Спілка, 1923. – 144 с.

- ІНТЛ – Іванишин В. П. Нариси з теорії літератури : навч. пос. / В. П. Іванишин. – К. : Академія, 2010. – 256 с.
- КБ – Костецький І. Ще про Барку та інтелектуальну поезію / І. Костецький // Кур'єр Кривбасу. – 2007. – № 210-211. – С. 251–254.
- КРР – Самойлов Д. С. Книга о русской рифме / Д. С. Самойлов. – М. : Художественная литература, 1973. – 277 с.
- КС – Костецький І. Стаття про вірші / І. Костецький // Кур'єр Кривбасу. – 2007. – № 214–215. – С. 224–250.
- КФ – Качуровський І. В. Фоніка : підручник / І. В. Качуровський. – К. : Либідь, 1994. – 168 с.
- ЛЭТП – Гаспаров М. Л. Рифма / М. Л. Гаспаров // Литературная энциклопедия терминов и понятий / Главн. ред. и сост. А. Н. Николюкин. – М. : НПК «Интелвак», 2001. – 1600 стб.
- НТЛ – Кошелівець І. Нариси з теорії літератури / І. Кошелівець. – Мюнхен, 1954. – Вип. 1 : Вірш. – 131 с.
- ОС – Холшевников В. Е. Основы стиховедения. Русское стихосложение : пос. [для студентов филол. ф-тов] / В. Е. Холшевников. – [изд. 2-е, перераб.] – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1972. – 168 с.
- ППП – Кацнельсон А. І. Правда іскра Прометея / А. І. Кацнельсон. – К. : Дніпро, 1968. – 177 с.
- ПП – Правила пиитические, о стихотворении российском и латинском [...] – М. : [Типография Компании типографической], 1790. – [изд. четвертое.] – 162 с.
- ПХМ – Кантемир А. Письмо Харитона Макентина к приятелю о сложении стихов русских // Собрание стихотворений / А. Кантемир. – Л. : Советский писатель, 1956. – С. 407–428.
- РЗП – Федотов О. И. Рифма и звуковой повтор / О. И. Федотов // Метод и стиль писателя. – Владимир, 1976. – С. 102–136.
- УЛБ – Чижевський Д. Український літературний барок : нариси / Д. Чижевський ; [підг. тексту та мовна ред. Л. Ушкалова; вст. ст. О. Мишанича]. – Х. : Акта, 2003. – 460 с.
- УСР – Домбровський В. Українська стилістика і ритміка : підручник [для середніх шкіл і для самонавчання] / В. Домбровський. – Перемишль, 1923. – 176 с.
- ЭРР – Гаспаров М. Л. Эволюция русской рифмы / М. Л. Гаспаров // Избранные труды. – М. : Языки русской культуры, 1997. – Т. 3 : О стихе. – С. 290–326.
- ЮЛ – Юрияк А. Літературознавство : [скорочений курс поетики для шкіл і самонавчання] / А. Юрияк. – Новий Ульм, 1966. – Вип. 2 : засоби і способи поетичного вислову. – 99 с.

L. V. Movchun

TERMS FOR RHYME TYPES DESIGNATION AS TO DEFLECTION FROM SOUND IDENTITY: HISTORY AND PROBLEMS

The article is devoted to the questions of the study of rhymology term system formation, in particular, terms, meaning types of rhymes as to deflection from sound identity. We have considered the tendencies of terms formation and their accordance with such concepts as 'identical rhyme' and 'non-identical rhyme' at different stages of the Ukrainian language development. We have come to the conclusion about literary and linguistic terms parallel existence, meaning sound identity and lack of it in rhyming words, and also about inconsistent use of such terms. In this connection there is a necessity of standardization of rhymology terms system in conformity with the revised classification of rhymes.

К e y w o r d s : term, term system, rhymology, types of rhymes, classification of rhymes, sound identity, exact rhyme.